

ŞEVKET SÜREYYA AYDEMİR

OTOBİYOGRAFYA

1897'de Edirne'de doğdum. Bir göçmen ailesinin çocuğuyum. Babam Tunaboyu'ndan göçmüştü. Anamın soyu Garbi Trakya'da Rodop dağları tarafından. Yunan kıyısında, Deliorman'da, kalabalık bir çiftçi ailesinin çocuğu olan babam, Edirne'ye geçince topraksız bir insan olarak yaşamak zorundaydı. Zengin bir beyin çifliğinde ve bahçesinde çalışıyordu. Anam ev işlerinden başka ufak tefek dikiş işleri de yapardı.

Ben ilk okulu ve askerî rüştiyeyi Edirne'de bitirdim. Orta eğitimimi Edirne Öğretmen Okulunda tamamlayacağım sırada Birinci Dünya Harbi çıkmıştı. Yedek subay oldum. Kafkas Cephesinde bulundum. Savaş bitince Edirne'de eksik kalan tahsilimi tamamladım ve bir «Turancı» olarak Azerbaycan'a gittim. Komünist ihtilâli Güney Kafkasya'ya sirayet etti. Çeşitli olaylara karıştıktan sonra bilgimin yetersizliğini göreyerek tahsil yolu aradım. Nâzım Hikmet ve Vâ-Nû ile Kafkasya'da tanıştık. Hep beraber Moskova'ya gitmek ve üniversiteye girmek imkânı bulduk. İktisat ve Sosyal Bilgiler kısmında okudum.

Gözlem, Sayı 2 (Mayıs 1965)³

Türkiye'ye dönünce önce ilk okul öğretmeni oldum. *Aydınlık* dergisinde yazı yazmaya başladım. 1925'de bu dergi yazarlarıyla beraber tevkif edildim. 10 seneye mahkûm oldum. 1927'de cezamız kaldırıldı. Ankara'ya geldim iş istedim. Yüksek ve Teknik Öğretim Umum Müdür Yardımcılığı vazifesine başladım. Sonra Ticaret Lisesi Müdürü oldum. 1937'de Ankara İktisat Müdürü oldum. 1939'da Sanayi Tetkik Heyeti Reisi oldum. Devlet Yüksek Murakabe Heyetinde çalıştım. 1950'de yani D.P. iktidara geldikten sonra işimden çıkarıldım. O günden beri serbest ve emekliyim. Küçük bir toprak parçası üzerinde amatör bir çiftçi gibi çalışırım.

1925'den beri gerek dergi, gerek gazetelerde ve gerek kitap neşri suretiyle yazı yazarım. Aşağıda listesi olanlardan başka birçok broşürlerim daha vardır. 1931 - 1934 yılları arasında *Kadro Hareketi* adıyla anılan *Kadro* neşriyatını yürüttüm. 1939'dan sonra önemli devlet hizmetleri, kitap neşriyatı için bana vakit bırakmadı. 1959'da *Suyu Arayan Adam*, *İsmet İnönü* isimli eserimi hazırlamakla meşguldüm. Etraflı bir şekilde genişleteceğim *İnkılâp ve Kadro*'yu da *Kadro Hareketi* adıyla neşredeceğim.

KONUŞMA

Türkiye'de sosyal ve ekonomik araştırmaları yeterli buluyor musunuz?

Elbette ki değil. Fakat çok değerli bir neslin, bir entellektüel neslin gelmekte olduğuna inanıyorum. Harpler içinde yetişen bizim neslimiz daha ziyade ansiklopedik bir kültüre sahiptir. Yeni nesil metodik çalışıyor.

Sosyal ve ekonomik incelemeler memleketimizin kalkınmasında gerekli etkiyi yapıyor mu?

Biz, Türkiye'de, bugün fikrî hayatta bir zihniyet gelişmesi

daha doğrusu bir sayı birikmesi (kantitatif akümüülasyon) devrindeyiz. Yani organlar ve bu gelişmelerin devlet kapısında etkileri daha sonra olacaktır. Ancak bunun millî bünyeyi parçalamadan, fakat halk yararına ve hızla gelişmesini temenni ederim. Yoksa, müsbet sonuçlara ve organlara ulaşamayacak zihniyet çatışmaları millet içinde zümre ve sınıf kavgalarını doğurabilir.

Son günlerde niçin daha çok biyografik eser yazıyorsunuz?

Ben son eserlerimi biyografik birer mihver etrafında ya devrin, ya da çağdaş problemlerin işlenmesine tahsis ettim. Soyut hal tercümesi hiç bir şey ifade etmez. Her şahsiyet kendi mihveri etrafında fakat devrinin ve ülkesinin, yahut dünyanın şartları içinde yaşar. İşte meselâ *Tek Adam*, *İkinci Adam* hattâ *Suyu Arayan Adam*, *Toprak Uyanırsa* böyle birer eserdir. *Suyu Arayan Adam*'da, biz, benim hayat hikâyem etrafında yalnız Türkiye'nin değil çağımızın Kafkas'lara, Himalaya'lara hattâ Çin'e kadar uzanan jeopolitik sahaların önemli problemlerini buluyoruz.

«Tek Adam» ın önceki Atatürk araştırmalarından farkı nedir?

Tek Adam'da ben Atatürk'ü bir efsane kahramanı, insanüstü bir yaratık, cemiyetten kopmuş ve putlaştırılmış bir varlık olarak almadım. *Tek Adam*'da Atatürk, şartlar, olaylar ve yaşadığı atmosfer içinde bir insan olarak alınmıştır. Bu itibarla *Tek Adam* bana kalsa bütün yönleriyle, bütün başarıları, ulaşılan veya ulaşılmayan hedefleriyle objektif bir araştırmadır. Yani bu eserde Atatürk bizim içimizden, bizlerden biri, fakat milletin kaderine olan etkisiyle ve neslimizin ve devrimizin en büyüğü olarak alınır.

BİBLİYOGRAFYA

Lenin ve Leninizm (Prof. Sadrettin Celâl ile), 1925.

Grev Nedir? 1925.

Cihan İktisadiyatında Türkiye, 1931.

İnkılâp ve Kadro, 1932.

Mektep Kooperatifçiliği ve Tasarruf Terbiyesi, 1933.

Köy Kooperatifçiliği (köy öğretmenleri için), 1935.

La Turque Contemporaine (imzasız olarak), 1935.

Zirai Mahsulleri Değerlendirme (köy öğretmenleri için), 1937.

Dünyada ve Türkiye'de Buğday İşleri, 1937.

Dünyada ve Türkiye'de Et İşleri, 1937.

Suyu Arayan Adam, 1959.

Toprak Uyanırsa (ekmeksiz köy öğretmenlerinin hâtıraları), 1963.

Tek Adam Mustafa Kemal (3 cilt), 1963-1965.

OBA YAYINEVİ

Sunar :

SODOM VE GOMORE (Roman),

Yakup Kadri Karaosmanoğlu.

Çok yakında bütün kitapçılarda.

Genel Dağıtım : Yalın Kitabevi,
Küçükesat - Ankara